

Ki Tisa

כִּי תִשָּׂא

ראשון

שמות 30

Adonoy spoke to Moshe, saying,

11 וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי:

“When you take the count of the B’nei Yisrael to determine their numbers, each man shall give an atonement pledge for his soul to Adonoy, when you count them. Thus there will be no plague among them when you count them.

12 כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנִתְּנוּ אִישׁ

כֶּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא־יְהִי בָהֶם נֹגֵף

בִּפְקֹד אֹתָם:

אֲרִי תִקְבֹּל יֵת חֲשׁוֹנוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְיָנֵיהֶן וַיִּתְּנוּ גִבֹּר

פָּרָקוֹ נַפְשָׁה קָדָם יְיָ כִּד תִּמְנִי יְתֵהוּן וְלֹא יִהְיֶה בָהֶן

מוֹתָא כִּד תִּמְנִי יְתֵהוּן:

Everyone passing by to be counted must give this—half a shekel based on the shekel of the Holy [Sanctuary,] where a shekel is twenty geirah. Half of such a shekel must be given as a terumah-offering to Adonoy.

דִּין יִתְּנוּ כָּל דֹּעֵבֵר עַל מִנְיָנָא פְּלָגוֹת סֶלֶעָא בְּסִלְעֵי
קוּדְשָׁא עֶסְרִין מְעִין סֶלֶעָא פְּלָגוֹת סֶלֶעָא אֶפְרָשׁוּתָא
קָדָם יי:

Everyone passing by to be counted, from [age] twenty years and older, must give a terumah-offering to Adonoy.

כָּל דֹּעֵבֵר עַל מִנְיָנָא מִבֶּר עֶסְרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא יִתְּנוּ
אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם יי:

The rich shall not give more, and the poor shall not give less than half a shekel, when giving this terumah-offering to Adonoy to atone for your souls.

דִּעֲתִיר לֹא יִסְגִּי וְדִמְסֹכֹן לֹא יִזְעַר מִפְּלָגוֹת סֶלֶעָא
לְמַתָּן יִתְּ אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם יי לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֵׁיכֹן:

Take this atonement money from the B'nei Yisrael and donate it for the work of the Tent of Meeting. It will be a remembrance for the B'nei Yisrael before Adonoy to atone for your souls."

וְתִסֵּב יִתְּ כֶסֶף כְּפוּרִיָּא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתֵּן יְתָהּ עַל
פְּלִחוֹן מִשְׁכֵּן זִמְנָא וְיִהִי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְדִכְרָנָא קָדָם יי
לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֵׁיכֹן:

13 זֶה | יִתְּנוּ כָּל־הָעֵבֶר עַל־הַפָּקָדִים מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל^{half}

בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה^{a gerah or small weight} הַשֶּׁקֶל מִחֲצִית

הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה:

14 כָּל הָעֵבֶר עַל־הַפָּקָדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה יִתְּנוּ

תְּרוּמַת יְהוָה:

15 הָעֶשִׂיר^{rich} לֹא־יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֲצִית הַשֶּׁקֶל

לְתֵת אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֵׁיכֶם:

16 וְלִקְחֶתָּ אֶת־כֶּסֶף הַכְּפָרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אוֹתוֹ

עַל־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן^{memory}

לְפָנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֵׁיכֶם: (פ)

Adonoy spoke to Moshe, saying:

17 וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

“Make a copper wash basin and its copper base for washing; and place it between the Tent of Meeting and the Altar, and put water in it.

18 וַעֲשִׂיתָ כִּיֹּר ^{basin} נְחֹשֶׁת וְכִנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרִחְצָה וְנָתַתָּ

אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מַיִם:

וְתַעֲבֹד כִּיֹּרָא דְנְחֹשָׁא וּבְסִיסָה נְחֹשָׁא לְקְדוּשׁ וְתִתֵּן

יְתֵה בֵּין מַשְׁכַּן זְמָנָא וּבֵין מִדְבַּחָא וְתִתֵּן תָּמָן מַיָּא:

Aharon and his sons will wash from it their hands and their feet.

19 וְרָחְצוּ אֹהֲלָן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם:

וַיִּקְדְּשׁוּן אֹהֲלָן וּבָנָוְהִי מִנֵּה יֵת יְדִיהוֹן וְיֵת רַגְלֵיהוֹן:

Before entering the Tent of Meeting they must wash with water and they will not die, or whenever they approach the Altar for Divine service, or to burn a fire-offering to Adonoy.

20 בְּבָאֵם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחְצוּ־מַיִם וְלֹא יָמָתוּ אוֹ

בְּגִשְׁתֶּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשִׁרְתָּ לְהַקְטִיר אִשָּׁה לַיהוָה:

בְּמִיעֲלֵהוֹן לְמַשְׁכַּן זְמָנָא יִקְדְּשׁוּן מַיָּא וְלֹא יָמוּתוּן אוֹ

בְּמַקְרְבֵהוֹן לְמִדְבַּחָא לְשִׁמְשָׁא לְאַסְקָא קָרְבָּנָא קָדָם

יְיָ:

They must wash their hands and their feet and they will not die. This is a perpetual statute for them, for him [Aharon] and his descendants for all their generations.”

21 וְרָחְצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ וְהָיְתָה לָהֶם

חֻק־עוֹלָם לוֹ וּלְזֶרְעוֹ לְדֹרֹתָם: (פ)

וַיִּקְדְּשׁוּן יְדִיהוֹן וְרַגְלֵיהוֹן וְלֹא יָמוּתוּן וְתִהְיִי לָהֶון קִיָּם

עֲלֵם לָהּ וּלְבָנָוְהִי לְדָרִיהוֹן:

Adonoy spoke to Moshe saying.

22 וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

"You shall take the finest spices, five hundred [shekels] of pure myrrh, half portions of fragrant cinnamon, [consisting of] two hundred and fifty [shekels] each, and two hundred and fifty [shekels] of calamus spices.

וְאֵת סֹב לָךְ בּוֹסְמִין רִישָׁא מִירָא דְכִיָּא מִתְקֵל חֲמִשׁ
מָאָה וְקִנְמָן בְּשֵׁם פְּלִגְוִתָּהּ מִתְקֵל מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין וְקִנְיָה
בּוֹסְמָא מִתְקֵל מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין:

[Also take] five hundred [shekels] of cassia based on the shekel value of the Holy [Sanctuary], and a hin of olive oil.

וְקִצְיַעְתָּא מִתְקֵל חֲמִשׁ מָאָה בְּסֻלְעֵי קוּדְשָׁא וּמִשֶּׁחַ
זֵיתָא מְלֵא הֵינָא:

Make it into sacred anointing oil, a blend made by a [perfume] blender. It shall be a sacred anointing oil.

וְתַעֲבֹד יְתֵה מִשֶּׁח רַבּוּת קוּדְשָׁא בּוֹסֶם מְבָסֶם עוֹבֵד
בּוֹסְמָנוּ מִשֶּׁח רַבּוּת קוּדְשָׁא יְהֵא:

Anoint with it the Tent of Meeting, and the Ark of the Testimony,

וְתִרְבִּי בֵּה יֵת מִשְׁכַּן זְמָנָא וְיֵת אֲרוֹנָא דְסִהְדוּתָא:

And the Table and all its vessels, and the Menorah and its vessels, and the Incense Altar,

וְיֵת פְּתוּרָא וְיֵת כָּל מְנוּהֵי וְיֵת מְנִרְתָּא וְיֵת מְנִהָא וְיֵת
מִדְבָּחָא דְקִטְרֶת בּוֹסְמָיָא:

23 וְאֵתָה קַח-לָךְ בְּשָׂמִים רִישָׁ מִר- דְּרוֹר חֲמִשׁ
מֵאֲוֹת וְקִנְמָן בְּשֵׁם מִחְצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתָיִם
וְקִנְיָה בְּשֵׁם חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתָיִם:

24 חֲמִשׁ מֵאֲוֹת בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁמֶן זֵית
וְקִיָּה
הֵין :

25 וְעֲשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מְשַׁחַת-קֹדֶשׁ רֶקַח
מִרְקָחַת
מַעֲשֶׂה רֶקַח שֶׁמֶן מְשַׁחַת-קֹדֶשׁ יְהִיָּה:

26 וּמִשַּׁחַת בּוֹ אֶת-אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת:

27 וְאֶת-הַשְּׁלֶחָן וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו וְאֶת-הַמְּנֹרָה וְאֶת-כָּלֶיהָ
וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת:

And the Burnt-offering Altar and all its vessels, and the wash basin and its base.

וְיִתְּ מִדְּבַח דְּעֹלֹתָא וְיִתְּ כָּל מְנוּחֵי וְיִתְּ כִּיּוֹרָא וְיִתְּ
בְּסִיסָהּ:

Sanctify them and they will become holy of holies. Anything that touches them will become holy.

וְתִקְדָּשׁ יִתְהוֹן וְיִהוֹן קֹדֶשׁ קוֹדֶשֶׁיָּא כָּל דִּיקְרַב בְּהוֹן
יִתְקַדָּשׁ:

You shall also anoint Aharon and his sons, and sanctify them to serve Me as kohanim."

וְיִתְּ אֶהֱרֹן וְיִתְּ בְּנוֹהֵי תְּרַבִּי וְתִקְדָּשׁ יִתְהוֹן לְשִׁמְשָׁא
קְדָמִי:

Speak to the B'nei Yisrael, saying: "This shall be sacred anointing oil to Me for all your generations.

וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּמְלִל לְמִימָר מִשַּׁח רַבּוֹת קוֹדֶשֶׁא
יְהִי דִּין קְדָמִי לְדַרְכּוֹן:

It must not be poured on the flesh of any man, and its formula must not be duplicated. It is sacred. It must be sacred to you.

עַל בְּסָרָא דְּאַנְשָׂא לֹא יִתְנַסֵּף וּבְדַמוּתָהּ לֹא תַעֲבֹדוּן
כְּוִתָּהּ קוֹדֶשֶׁא הוּא קוֹדֶשֶׁא יְהִי לְכוֹן:

28 וְאֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ:

29 וְקֹדֶשֶׁת אַתֶּם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כָּל־הַנִּגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ:

30 וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תִּמְשָׁח וְקֹדֶשֶׁת אַתֶּם לִכְהֹן לִי:

31 וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר שֶׁמֶן מִשַּׁח־תִּקְדָּשׁ יִהְיֶה

זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם:

32 עַל־כֶּשֶׁר אָדָם לֹא יִסֹּף ^{proportion} וּבְמִתְכַּנְתּוֹ ^{to pour} לֹא תַעֲשֶׂהוּ

כִּמְהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם:

If a person compounds a similar formula, or if he places from it upon an unauthorized person, he shall be cut off [spiritually] from his people.

גבר די יבסם דכותה ודי יתן מנה על חלוני וישתצי
מעמה:

Adonoy said to Moshe, Take for yourself spices, stacte, onycha and galbanum, spices and pure frankincense. They shall be of equal weight.

ואמר יי למשה סב לך בוסמין נטופא וטופרא
וחלבנתא בוסמין ולבונתא דכיתא מתקל במתקל יהי:

Make it into incense, a blend blended by a blender, thoroughly blended, pure and holy.

ותעבד יתה קטורת בוסמין בוסם עובד בוסמין מערב
דכי קודשא:

Pulverize some of it very finely and place it before the [Ark of] Testimony in the Tent of Meeting, where I will meet with you. It shall be holy of holies to you.

ותשחוק מנה ותדיק ותתן מנה קדם סהדויתא במשכן
זמנא די אומן מימרי לך תמן קדש קודשין תהי לכו:

33 איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על-זר ונכרת
מעמיו: (ס)

34 ויאמר יהוה אל-משה קח-לך סמים a drop נטר | drug סמים
וישחלת וחלבנה סמים וזכה pure זכה | frankincense galbanum a scale or shell
בבד יהיה:

35 ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור
קדש:

36 ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת
באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים
תהיה לכם:

The incense you are making, its formula must not be duplicated for you[r use]. It shall be sacred to you for Adonoy.

וְקִטְרֹת בּוֹסְמִין דִּי תַעֲבֹד בְּדִמּוּתָהּ לֹא תַעֲבֹדוּן לְכוֹן
קוֹדֶשׁא תְּהִי לָךְ קָדָם יי:

A person who duplicates this formula to enjoy its fragrance, shall be cut off [spiritually] from his people."

גִּבֹּר דִּיעֲבֹד דְּכֹתָהּ לְאַרְחָא בְּה וְיִשְׁתַּצִּי מַעֲמָה:

37 וְהַקִּטְרֹת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְּתָהּ לֹא תַעֲשֶׂוּ לָכֶם

קָדֶשׁ תִּהְיֶה לָּךְ לַיהוָה:

38 אִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כָמוֹהָ לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמּוֹ: (ס)

שמות 31

Adonoy spoke to Moshe, saying,

וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

"I have called by name [designated] Betzalel, son of Uri son of Chur, of the tribe of Yehudah.

חֲזִי דְרַבִּיתִּי בְּשׁוּם בְּצִלְאֵל בֶּר אֹרִי בֶר חוּר לְשִׁבְטָא
דִּיהוּדָה:

I have filled him with Divine spirit, with wisdom, with understanding, with knowledge, and with [the skill to perform] all types of crafting,

וְאַשְׁלַמִּית עִמָּה רוּחַ מִן קָדָם יי בְּחִכְמָתָא וּבְסוּכְלָתָנּוּ
וּבְמַדָּע וּבְכָל עֲבִידָא:

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

2 רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן־אֹרִי בֶן־חוּר לְמִטָּה

יְהוּדָה:

3 וְאַמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחִכְמָהּ וּבְתַבּוּנָהּ וּבְדַעַת ^{intelligence}

וּבְכָל־מְלָאכָה:

to devise plans to work in gold, in silver,
and in copper,

לְאַלְפָּא אוֹמְנוֹן לְמַעֲבֹד בְּדֹהָבָא וּבַכֶּסֶּפֶא וּבַנְּחָשָׁא:

to cut stones for setting, to carve wood,
and to work in all types of crafting.

וּבְאַמְנוֹת אֶבֶן טָבָא לְאַשְׁלֵמָא וּבִנְגְרוֹת אָעָא לְמַעֲבֹד
בְּכָל עֲבִידָא:

And behold, I have appointed [to serve]
with him, Oholiav, son of Achisamach
of the tribe of Don. In the heart of every
wise-hearted person I have placed
wisdom, so they can make all that I
have commanded:

וְאַנָּא הָא יְהִיבִית עִמָּה יֵת אֶהְלִיאָב בֶּר אַחִיסָמַךְ
לְשִׁבְטָא דְדֹן וּבְלָפָא כָּל חִכְמִי לְבָא יְהִיבִית חִכְמָתָא
וַיַּעֲבֹדוּן יֵת כָּל דִּי פִקְדֻתָּךְ:

the Tent of Meeting, the Ark for the
Testimony, the [Ark] Cover that is to be
placed on it, and all the vessels
[furniture] of the Tent:

יֵת מִשְׁכַּן זִמְנָא וְיֵת אֲרוֹנָא לְסִהְדוּתָא וְיֵת כִּפְרֹתָא דִּי
עֲלוּהִי וְיֵת כָּל מְגִי מִשְׁכָּנָא:

the Table and its vessels, The pure
[gold] Menorah, and all its vessels, and
the Incense Altar,

וְיֵת פְּתוּרָא וְיֵת מְנוּחֵי וְיֵת מְנִרְתָּא דְכִיתָא וְיֵת כָּל
מְנַהָא וְיֵת מִדְבַּחָא דְקִטּוֹרֶת בּוֹסְמִיא:

4 לְחֹשֶׁב מַחְשַׁבֶּת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶּף וּבַנְּחָשָׁת:

mechanical
work
5 וּבַחֲרָשֶׁת אֶבֶן לְמִלָּאָת וּבַחֲרָשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת

בְּכָל־מְלָאכָה:

6 וְאַנִּי הִנֵּה נֹתְתִי אִתּוֹ אֶת אֶהְלִיאָב בֶּר־אִחִיסָמַךְ

לְמִטָּה־דָּן וּבְלֵב כָּל־חֲכָמִים־לֵב נֹתְתִי חִכְמָה וְעָשׂוּ אֶת

כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִךְ:

a lid
7 אֶת | אֶהֱל מוֹעֵד וְאֶת־הָאָרֹן לַעֲזֹת וְאֶת־הַכִּפְרֹת

אֲשֶׁר עָלָיו וְאֶת כָּל־כְּלֵי הָאֹהֶל:

8 וְאֶת־הַשְּׁלֶחָן וְאֶת־כְּלָיו וְאֶת־הַמִּנְרָה הַטְּהוֹרָה

וְאֶת־כָּל־כְּלֵיהָ וְאֶת מִזְבַּח הַקְטֹרֶת:

the Burnt—offering Altar, and all its vessels, the Wash Basin and its base.

וְיֵת מִדְּבַחַּא דְּעֻלְתָּא וְיֵת כָּל מְנוּחֵי וְיֵת כִּיּוֹרָא וְיֵת
בְּסִיסָהּ:

[They shall also make] garments [coverings] of crochet-work, as well as the sacred garments for Aharon, the kohein, and the garments for his sons to serve [as kohanim,]

וְיֵת לְבוּשֵׁי שְׂמוּשָׂא וְיֵת לְבוּשֵׁי קוֹדֶשָׁא לְאַהֲרֹן כֹּהֵנָא
וְיֵת לְבוּשֵׁי בְנוֹהֵי לְשִׁמְשׁוּא:

[Also] the anointing oil, and the incense of spices for the Holy [Sanctuary,] according to all that I have commanded you,” they shall make.

וְיֵת מִשְׁחָא דְּרְבוּתָא וְיֵת קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיָּא לְקוֹדֶשָׁא
כָּל דִּי פִקְדֻתָּךְ יַעֲבֹדוּן:

Adonoy said to Moshe, saying,

וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמִימַר:

And you speak to the B’nei Yisrael, saying, You must still preserve My Shabbos, for it is a sign between Me and yourselves for your generations to know that I Adonoy am making you holy.

וְאַתָּה מְלִל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר בְּרָם יֵת יוֹמֵי שְׁבִיעָא
דִּי לִי תַטְרוּן אֲרִי אֵת הָיָא בֵּין מִימְרֵי וּבִינֵינוּן לְדִרְיִכוּן
לְמַדַּע אֲרִי אֲנָא יְיָ מְקַדְּשָׁכוּן:

9 וְאַת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאַת־כָּל־כֵּלָיו וְאַת־הַכִּיּוֹר וְאַת־כַּנּוֹ:

10 וְאַת־בְּגָדֵי הַשָּׂרָד ^{stitching} וְאַת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
וְאַת־בְּגָדֵי בָנָיו לְכֹהֵן:

11 וְאַת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאַת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ כָּל
אֲשֶׁר־צִוִּיתָךְ יַעֲשׂוּ: (פ)

12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

13 וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת־שַׁבָּתְךָ
תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לְזֵעַת כִּי
אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם:

You shall [therefore] preserve the Shabbos for it is sacred to you. Anyone who profanes it shall be put to death, for whoever does work on it [Shabbos] shall be cut off [spiritually] from the midst of his people.

וְתִטְּרוּן יֵת שַׁבָּתָא אֲרִי קוּדְשָׁא הִיא לְכוּן מְחַלְלֶנָּה
אֶתְקַטְּלָא יִתְקַטְּל אֲרִי כָּל דִּיעְבֵּד בֵּה עֲבִידָא וְיִשְׁתַּצִּי
אֲנָשָׁא הֵהוּא מְגוּ עֲמָה:

You may do work on [the] six days [of the week] but the seventh day is a Shabbos of complete rest, it is sacred to Adonoy. Whoever does work on the day of Shabbos shall be put to death.

שַׁבָּתָא יוֹמִין יִתְעַבֵּד עֲבִידָא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבָּת
שַׁבָּתָא קוּדְשָׁא קָדָם יְיָ כָּל דִּיעְבֵּד עֲבִידָתָא בְּיוֹמָא
דְּשַׁבָּתָא אֶתְקַטְּלָא יִתְקַטְּל:

The B'nei Yisrael shall preserve the Shabbos, to maintain the Shabbos for their generations, as an everlasting covenant.

וְיִטְּרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת שַׁבָּתָא לְמַעַבְד יֵת שַׁבָּתָא
לְדִרְהוֹן קִיָּם עָלֵם:

14 וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם מְחַלְלֶיהָ מוֹת
יוֹמָת כִּי כָל־הָעֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
מִקֶּרֶב עַמִּיהָ:

15 שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָהּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
day of rest
שַׁבָּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם
הַשַּׁבָּת מוֹת יוֹמָת:

16 וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת
לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם:

Between Me and between the B'nei
Yisrael it is an everlasting sign; for in six
days Adonoy made the heavens and the
earth, and on the seventh day, He
abstained from work and He rested."

בין מימרי ובין בני ישראל את היא לעלם ארי שתא
יומין עבד יי ית שמא וית ארעא וביומא שביעא
שבת ונח:

17 ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם כייששת ימים
עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי
שבת וינפש: (ס)

שני

And He [Adonoy] gave to Moshe—
when He finished speaking with him
on Mount Sinai—two Tablets of the
Testimony. They were stone tablets,
written with God's finger.

ויהב למשה כד שיצי למללא עמה בטורא דסיני
תרין לוחי סהדותא לוחי אבנא כתיבין באצבעא דיי:

18 ויתן אל-משה ככלתו לדבר אתו בקר סיני שני
לחת ^{board} העדת לחת אבן כתבים באצבע אלהים:

שמות 32

[When] the people saw that Moshe was late in coming down from the mountain, they gathered against Aharon, and said to him, "Arise, make us gods that will lead us, for this Moshe, the man who brought us up from the land of Egypt, we do not know what happened to him."

וַחֲזָא עַמָּא אַרִי אַחֲרֵי מֹשֶׁה לְמַחַת מִן טוֹרָא וְאַתְכַּנֵּשׁ
עַמָּא עַל אַהֲרֹן וְאַמְרוּ לֵיהּ קוּם עֲבַד לָנָא דְחֵלֹן דִּיהֲכוּן
קְדָמָנָא אַרִי דִּין מֹשֶׁה גִבְרָא דִּי אֶסְקָנָא מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם לֹא יָדְעָנָא מָא הָוֵה לֵיהּ:

Aharon said to them, "Remove the golden rings which are on the ears of your wives, your sons, and your daughters and bring them to me."

וְאַמֵּר לְהוֹן אַהֲרֹן פְּרִיקוּ קְדָשֵׁי דְדִּהֲבָא דִּי בְּאוּדְנֵי
נְשִׁיכוּן בְּנִיכוּן וּבְנִיכוּן וְאַיְתֵּי לִּי:

All the people removed the golden rings which were on their ears, and brought them to Aharon.

וְאַתְפְּרִיקוּ כָּל עַמָּא יָת קְדָשֵׁי דְדִּהֲבָא דִּי בְּאוּדְנֵיהוֹן
וְאַיְתֵּי לְאַהֲרֹן:

1 וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בִשָּׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן־הָהָר וַיִּקְהֵל הָעָם
עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם | עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר
יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זֶה | מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הָעֵלָנוּ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לֹא יָדְעָנוּ מַה־הָיָה לוֹ:

2 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַהֲרֹן פְּרִקוּ ^{to break off}
^{nose ring} ^{or crunch} נְזָמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר
בְּאַזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנִיכֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלָי:

3 וַיִּתְּפְּרוּ כָּל־הָעָם אֶת־נְזָמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנוֹתֵיהֶם
וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן:

He took them from their hands, and formed it with [a goldsmith's] engraving tool, and made it into a molten calf. They [then] said, "These, Yisrael, are your gods who brought you up from the land of Egypt.

וַנְּסִיב מִיְּדֵיהוֹן וְצָר יָתָה בְּזִיפָא וְעִבְדָּה עֵגֶל מִתְכָּא
וַאֲמָרוּ אֵלֶיךָ דְּחִלְתָּהּ יִשְׂרָאֵל דִּי אֶסְקוּדָּה מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם:

[When] Aharon saw [this], he built an altar before it. Aharon then called out and said: "Tomorrow will be a festival to Adonoy."

וַחֲזָא אֶהְרֹן וּבְנָא מְדַבְחָא קְדָמוּהִי וּקְרָא אֶהְרֹן וַאֲמָר
חָגָא קָדָם יְיָ מָחָר:

They arose early the next morning, and offered burnt-offerings and brought peace-offerings. The people then sat down to eat and drink, and got up to amuse themselves.

וַאֲקָדִימוּ בְּיוֹמָא דְּבִתְרוּהִי וַאֲסִיקוּ עֲלֹן וְקָרִיבוּ נִכְסֵין
וַאֲסָחַר עָמָא לְמִיכָל וּלְמִשְׁתֵּי וְקָמוּ לְחִיכָא:

Adonoy spoke to Moshe, "Go down, for your people have become corrupt—those whom you brought up out of the land of Egypt.

וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה אֵזֶל חוֹת אֲרֵי חֲבִיל עֲמֹךְ דִּי
אֶסְקָתָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם:

engraving tool
4 וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרֹט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלֹוּד מֵאַרְץ
מִצְרַיִם:

5 וַיֵּרָא אֶהְרֹן וַיְבֹנוּ מִזְבֵּחַ לִפְנֵי וַיִּקְרָא אֶהְרֹן וַיֹּאמֶר חָג
לַיהוָה מָחָר:

the next day
6 וַיִּשְׁכְּבוּ וַיִּשְׁכְּמוּ מִמָּחָרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגִּשּׁוּ שְׁלָמִים וַיָּשִׁב
הָעָם לֵאכֹל וְשָׁתוּ וַיִּקְמוּ לְצַחֵק : (פ)
to laugh outright

7 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּךְ־יֵרֵד כִּי שָׁחַת עַמֶּךָ אֲשֶׁר
הָעֵלִית מֵאַרְץ מִצְרַיִם:

They have departed quickly from the way that I commanded them, they have made for themselves a molten calf. They have prostrated themselves to it and offered sacrifices to it, and have said, 'These, Yisrael, are your gods who brought you up out of the land of Egypt.'"

סֵטוּ בְּפָרִיעַ מִן אֹרְחָא דִּי פְקֻדְתָּנוּן עֲבָדוּ לְהוּן עֵגֶל
מִתְכָּא וּסְגִידוּ לֵהּ וְדָבְחוּ לֵהּ וַאֲמָרוּ אֵלֵינוּ דְּחִלְתָּךְ
יִשְׂרָאֵל דִּי אֶסְקִיף מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם:

Adonoy said to Moshe, "I have seen [observed] this people, and behold they are a stiff-necked people.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה גְּלִי קִדְמִי עָמָא הָדִין וְהָא עָמָא קָשִׁי
קָדֵל הוּא:

Now leave Me alone and My wrath will blaze against them and destroy them. I will then make you into a great nation."

וּכְעֵן הִנֵּחַ בְּעִוְתָךְ מִן קִדְמִי וְיִתְקַף רוּגְזִי בְּהוּן
וְאִישִׁיצְנוּן וְאֶעֱבֹד יְתֶךְ לְעַם סְגִי:

8 סֵרוּ מְהֵר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל

מִסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי אֱלֹהֶיךָ

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה

the nape or
back of
the...

עַם־קָשֶׁה עָרְף הוּא:

10 וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִּי וַיִּחַר־אַפִּי בָּהֶם וְאֶכְלֶם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ

לְגוֹי גָּדוֹל:

Moshe implored before the Presence of Adonoy, his God, and he said, "Adonoy! Why should Your wrath blaze against Your people whom You brought out from the land of Egypt with great power and with a mighty hand?

וְצִלִי מֹשֶׁה קִדְּםָּ יְיָ אֱלֹהֵהּ וַאֲמַר לָמָּא יְיָ יִתְקַף רוּגְזָךְ
בְּעַמְּךָ דִּי אֶפְקַתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחֵיל רַב וּבִידָא
תְּקִיפָא:

Why should Egypt be able to say, 'He brought them out with evil intent, to kill them in the mountains, and to annihilate them from the face of the earth?' Turn from [withdraw] Your blazing wrath, and reconsider the [intent of doing] evil to Your people.

לָמָּא יִימְרוּן מִצְרַאִי לְמִימַר בְּבִישְׁתָּא אֶפְקַתְנוּן לְקַטְלָא
יְתֵהוּן בִּינֵי טוּרָא וּלְשִׁיצִיּוּתֵהוּן מַעַל אִפִּי אַרְעָא תוּב
מִתְקוּף רוּגְזָךְ וְאַתִּיב מִן בִּשְׁתָּא דְּמַלְלָתָא לְמַעַבְד
לְעַמְּךָ:

11 וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת־פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה

יִחְרָה אַפְּךָ בְּעַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַחַ

גְּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה:

12 לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהָרֹג אֹתָם

בְּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ

וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמְּךָ:

Remember Avraham, Yitzchok and Yisrael, Your servants, to whom You swore by Your Self, and said to them, 'I will make your descendants as numerous as the stars of the heaven; and all this land of which I have spoken, I will give to your descendants, and they will inherit it forever.'"

אדכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך די קימתא
להון במימך ומללתא עמהון אסגי ית בניכון ככוכבי
שמיא וכל ארעא הדא די אמרית אתן לבניכון
ויחסנון לעלם:

Adonoy reconsidered the [intent of doing] evil that He had said He would do to His people.

ותב יי מן בישתא די מליל למעבד לעמה:

Moshe turned and went down from the mountain with the two Tablets of the Testimony in his hand. They were tablets written on both sides, the writing was [visible] from either side.

ואתפני ונחת משה מן טורא ותרינ לוחי סהדותא
בידה לוחי כתיבין מתרינ עבריהון מכא ומכא אנון
כתיבין:

The Tablets were the work of God, and the writing was the writing of God, engraved upon the Tablets.

ולוחיא עובדא דיי אנון וכתבא כתבא דיי הוא מפרש
על לוחיא:

13 זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת

להם בך ותדבר אליהם ארבה את-זרעכם ככוכבי

השמים וכל-הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם

ונחלו לעלם:

14 וינחם יהוה על-הרעה אשר דבר לעשות לעמו: (פ)

15 ויפן וירד משה מן-ההר ושני לוחי העדת בידו לחת

כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים:

16 והלוחות מעשה אלהים הגדול והמכתב ^{letter} מכתב אלהים

הוא ^{to engrave} קרות על-הלוחות:

Yehoshua heard the voice of the people rejoicing, and he said to Moshe, "There is a sound of battle in the camp."

וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ ית קל עֲמָא כַּד מִיִּבְּבֹן וְאָמַר לְמֹשֶׁה
קל קָרְבָּא בְּמִשְׁרִיתָא:

But he [Moshe] said, "It is not the sound of strength [song of victory], nor is it the sound of weakness [song of defeat]. It is a sound of song that I hear."

וְאָמַר לֹא קל גְּבִרִין דְּנִצְחִין בְּקָרְבָּא וְאִי לֹא קל
חֲלָשִׁין דְּמִתְבָּרִין קל דְּמִחִיָּין אָנָּא שְׁמַע:

As he [Moshe] approached the camp, he saw the calf and the dancing. Moshe's anger blazed, and he threw down the Tablets that were in his hands and smashed them beneath the mountain.

וַהֲוָה כַּד קָרִיב לְמִשְׁרִיתָא וַחֲזָא ית עֲגֵלָא וַחֲנֻגִּין וַתְּקִיף
רוּגְזָא דְּמִשְׁה וּרְמָא מִידוּהִי ית לִוְחֵיָא וַתְּבַר יתְּהוֹן
בְּשִׁפּוּלֵי טוֹרָא:

He took the calf that they had made, and burned it in fire, and ground it into fine powder. He then scattered it on the water, and made the B'nei Yisrael drink it.

וַנְּסִיב ית עֲגֵלָא דִּי עֲבָדוּ וְאוֹקֵד בְּנוֹרָא וְשָׂף עַד דְּהָוָה
דְּקִיק וְזָרָא עַל אִפִּי מִיָּא וְאִשְׁקִי ית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

17 וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בִּרְעָה וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה
קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה:

18 וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנֹת ^{weak}חֲלָשָׁה
קוֹל עֲנֹת אֲנָכִי שְׁמַע:

19 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֵּרָא אֶת־הָעֵגֶל וּמַחֲלָת
וַיַּחַר־אַף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִידוֹ [מִיָּדוֹ] אֶת־הַלְּחֹת וַיִּשְׁבֵּר
אֹתָם תַּחַת הָהָר:

20 וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחֵן ^{to grind meal}עַד
אֲשֶׁר־ ^{to toss about}דָּק ^{to crush crumble}וַיִּזֶּר עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשְׁק
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Moshe then said to Aharon, "What did this people do to you that you brought upon them such a great sin?"

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן מָה עָבַד לָךְ עַמָּא הָדִין אֲרִי
אֵיתִיתָא עֲלוּהִי חוּבָא רַבָּא:

Aharon said, "Let not the wrath of my master blaze. You know that the people are set on evil.

וַאֲמַר אַהֲרֹן לֹא יִתְקַף רוּגְזָא דְרַבּוֹנִי אֶת יְדַעְתָּ יִת עַמָּא
אֲרִי בְּבִישׁ הוּא:

They said to me, 'Make gods for us that will lead us for this Moshe, the man who brought us up from the land of Egypt, we do not know what happened to him.'

וַאֲמָרוּ לִי עֲבִיד לְנָא דַחְלוֹן דִּי יִהְיוּ קְדַמָּנָא אֲרִי דִין
מֹשֶׁה גִבְרָא דִּי אֶסְקָנָא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִדְעָנָא
מָה הָיָה לוֹ:

I said to them, 'Who has gold?' They removed [their gold] and gave it to me. I threw it into the fire, and this calf emerged."

וַאֲמַרְתִּי לְהוֹן לָמֶן דַּהֲבָא פָּרִיקוּ וִיהָבוּ לִי וּרְמִיתָהּ
בְּנוֹרָא וּנְפַק עֲגֹלָא הָדִין:

21 וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן מָה-עָשָׂה לָךְ הָעָם הַזֶּה
כִּי־הִבֵּאתָ עָלָיו חַטָּאת גְּדֹלָה:

22 וַאֲמַר אַהֲרֹן אֶל־יִחִיר אֵף אֲדֹנָי אַתָּה יֹדַעְתָּ אֶת־הָעָם
כִּי בָרַע הוּא:

23 וַאֲמָרוּ לִי עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זֶה |
מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵעֲלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ
מָה־הָיָה לוֹ:

24 וַאֲמַר לָהֶם לְמִי זָהָב הִתְפַּרְקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי וְאִשְׁלַכְתִּיו
בָּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה:

Moshe saw [the bad traits of] the people for they were [now] exposed; for Aharon had allowed them to be exposed, and now they would be disgraced among their adversaries.

וַחֲזָא מֹשֶׁה יֵת עֲמָא אֲרִי בְטִיל הוּא אֲרִי בְטִילָנוּן
אֶהְרֹן לְאַסְבוּתָהוֹן שׁוּם בִּישׁ לְדִרְיָהוֹן:

Moshe stood at the entrance of the camp and said, "Whoever is for Adonoy, [come] to me." All the sons of Leivi gathered to him.

וְקָם מֹשֶׁה בְּתֵרַע מִשְׁרִיתָא וְאָמַר מִן דְּחֵלִיא דִּי יִיתוּן
לְוִי וְאֶתְכַנְשׁוּ לְוִתָּהּ כָּל בְּנֵי לְוִי:

He said to them, "This is what Adonoy, God of Yisrael has said, 'Let each man put his sword on his hip and pass through from gate to gate in the camp. Let each man kill [even] his brother, each man his friend, each man his relative.

וְאָמַר לְהוֹן כְּדִנָּן אָמַר יי אֱלֹהֵא דִּישְׂרָאֵל שׁוּי גִבְר
חֲרִיבָה עַל יָרֵכָה עֲבְרוּ וְתוּבוּ מִתְרַע לְתֵרַע בְּמִשְׁרִיתָא
וְקִטְלוּ גִבְר יֵת אַחוּהִי וְגִבְר יֵת חֲבֵרָה וְאִנְשׁ יֵת
קְרִיבָה:

25 וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם כִּי פָרַע ^{to loosen} הָיָא כִּי־פָרַעָה
אֶהְרֹן לְשִׁמְצָה ^{disgrace} בְּקִמְיָהֶם:

26 וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלַי
וַיֵּאסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לְוִי:

27 וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימוּ
אִישׁ־חֶרְבּוֹ עַל־יָרְכּוֹ עֲבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה
וְהָרְגוּ אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבּוֹ:

The sons of Levi did as Moshe said. On that day those that fell from among the people, numbered approximately three thousand men.

וַעֲבָדוּ בְנֵי לֵוִי כְּפֶתַח מֶלֶךְ וַנִּפֹּל מִן עַמָּא בְיוֹמָא
הַהוּא כִּתְלָתָא אַלְפִין גְּבָרָא:

Moshe said, "Consecrate yourselves today to Adonoy—for each man killed [even] his son and brothers—that He may bestow a blessing upon you today."

וַאֲמַר מֹשֶׁה קְרִיבוּ יָדְכוֹן קֶרְבָּנָא יוֹמָא דִּין קָדָם יְיָ אֲרִי
גְבַר בְּבִרָה וּבְאַחוּי וּלְאַיְתָאָה עֲלִיכוֹן יוֹמָא דִּין בְּרִכּוֹן:

The next day Moshe said to the people, "You have committed a great sin. Now I will go up to Adonoy, perhaps I will gain atonement for your sin."

וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּבִתְרוּהִי וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא אַתּוֹן חֲבִיתוֹן
חוֹבָא רַבָּא וְכַעַן אָסֶק קָדָם יְיָ מָאִים אַכְפָּר עַל
חוֹבִיכוֹן:

Moshe returned to Adonoy and said, "I beseech You! This people have committed a great sin and have made a god of gold.

וְתַב מֹשֶׁה לְקָדָם יְיָ וַאֲמַר בְּבָעוּ חֵב עַמָּא הָדִין חוֹבָא
רַבָּא וַעֲבָדוּ לְהוֹן דְּחָלּוֹן דְּזָהָב:

28 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כְּדִבְרַ מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא
כִּשְׁלֹשָׁת אַלְפֵי אִישׁ:

29 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֵלֹא יֵדְכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בָּבְנוּ
וּבְאַחֲוֵי וּלְתַת עֲלִיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה:

30 וַיְהִי מִמָּחָרֹת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַתֶּם חָטֵאתֶם
חֲטָאָה גְדֹלָה וַעֲתָה אֵעֲלֶה אֶל־יְהוָה אוּלַי אַכְפֶּרָה בְּעַד
חֲטֹאתֵכֶם:

31 וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר ^{please!} אֲנִי חָטָא הָעָם
הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהִי זָהָב:

Now if You would bear [forgive] their sin, and if not, blot me out from Your book that You have written."

וּכְעַן אִם שִׁבַּקְתָּ לְחֹבִיָּהוֹן וְאִם לֹא מַחְנִי כְעַן מִסֵּפֶרְךָ
דִּי כְתִבְתָּא:

Adonoy said to Moshe, "Those who have sinned against Me, I will blot out from My book.

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה מִן דִּי חֵב קִדְמִי אֶמְחִינֶה מִסֵּפְרִי:

And now, go, lead the people to [the place] of which I have spoken to you. Behold, My angel will go before you. However on the day when I take account of them, I will take their sin into account.

וּכְעַן אֵינִל דְּבַר יְת עָמָא לְאַתֵּר דִּי מְלִלִית לְךָ הָא
מִלְאָכִי יֵלֵךְ קִדְמָךְ וּבִיּוֹם אֲסַעְרוּתִי וְאֲסַעַר עֲלֵיהוֹן
חֹבִיָּהוֹן:

Adonoy then struck the people with a plague because they had made [worshiped] the calf that Aharon made.

וּמָחָא יי יְת עָמָא עַל דִּי אֲשַׁתְּעַבְדּוּ לְעֵגְלָא דִּי עֲבַד
אֶהָרֹן:

32 וְעַתָּה אִם-תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם-לֹא ^{properly} מַחְנִי נָא

מִסֵּפֶרְךָ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ:

33 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר חָטָא-לִי אֶמְחִנּוּ

מִסֵּפְרִי:

34 וְעַתָּה לֵךְ | נָתַה ^{to guide} אֶת-הָעָם אֶל אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לְךָ

הִנֵּה מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ וּבִיּוֹם פָּקְדִי וּפָקְדֹתִי עֲלֵיהֶם

חַטָּאתָם:

35 וַיִּגַּף יְהוָה אֶת-הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת-הָעֵגֶל אֲשֶׁר

עָשָׂה אֶהָרֹן: (ס)

שמות 33

Adonoy spoke to Moshe, "Leave, go up from this [place]—you and the people you brought up from the land of Egypt—to the land of which I swore to Avraham, to Yitzchok and to Yaakov, saying, 'To your descendants I will give it.'

ומליל יי עם משה איזל סק מכא את ועמא דאסקתא
מארעא דמצרים לארעא די קימית לאברהם ליצחק
וליעקב למימר לבניך אתננה:

I will send an angel before you, and I will drive out the Canaanites, the Emorites, the Chitites, the Perizites, the Chivites, and the Yevusites.

ואשלח קדמך מלאכא ואתרף ית פנענאי אמוראי
וחתאי ופרזאי חזאי ויבוסאי:

[You will then] enter a land flowing with milk and honey. [I am sending an angel] for I will not go up among you, for you are a stiff-necked people and I may destroy you along the way."

לארעא עבדא חלב ודבש ארי לא אסלק שכינתי
מבינך ארי עם קשי קדל את דילמא אשצינך
בארחא:

1 וידבר יהוה אל־משה לך עלה מזה אתה והעם אשר

העלית מארץ מצרים אל־הארץ אשר נשבעתי

לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה:

2 ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את־הכנעני האמרי
to drive out from a...
Jebusite Hivite a Perizzite Hittite
והחתי והיבوسی : והחוי והפרזי והיבוסאי :

3 אל־ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי

עם־קשה־עורף אתה פן־אכלוך בדרך:

When the people heard this bad news
they mourned and no man wore his
ornaments [crowns].

וַיִּשְׁמַע עַמָּא יֵת פִּתְגָמָא בִּישָׁא הַדִּין וְאִתְאַבְּלוּ וְלֹא
שׁוּיָו גְּבֵר תְּקוּן זִינָה עָלוּהִי:

Adonoy said to Moshe, "Say to the B'nei
Yisrael, 'You are a stiff-necked people.
Were I to go up among you for one
moment, I would destroy you. Now
remove your ornaments and I know
what to do with you.'"

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲתוֹן עִם קָשִׁי
קָדַל שָׁעָה חָדָא אֶסְלֵק שְׂכֻנָּתִי מִבֵּינְךָ וְאֲשִׁיזְיֵנְךָ וְכַעַן
אֶעֱדִי תְקוּן זִינָךְ מִנֶּךָ וְגַלִּי קִדְמִי מָה אֶעֱבֹד לָךְ:

The B'nei Yisrael took off their
ornaments that they had [worn] at
Mount Chorev.

וְאֶעֱדִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת תְּקוּן זִינָהוֹן מִטוֹרָא דְּחוֹרֵב:

Moshe would take the tent and set it up
outside the camp, a distance from the
camp, and he called it [the] Tent of
Meeting. Everyone who sought Adonoy,
would go out to the Tent of Meeting
that was outside the camp.

וּמֹשֶׁה נָסִיב יֵת מִשְׁכָּנָא וּפְרָסָה לֵיהּ מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא
אֲרַחֵיק מִן מִשְׁרִיתָא וְקָרִי לֵיהּ מִשְׁכַּן בֵּית אוֹלָפָנָא וַיְהִי
כָּל דְּתַבַּע אוֹלָפֹן מִן קֳדָם יְיָ נָפַק לְמִשְׁכַּן בֵּית אוֹלָפָנָא
דִּי מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא:

4 וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא־שָׁתוּ
אִישׁ עֲדָיו ^{jewelry} עָלָיו:

5 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַתֶּם

עַם־קָשֶׁה־עֹרֹף רַגַע אֶחָד אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ וְכִלְיִתִּיךָ וְעַתָּה
הוֹרֵד עֲדֶיךָ מֵעֲלֶיךָ וְאִדְעָה מָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ:

6 וַיִּתְּנֻצְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲדָתָם מִהָר חוֹרֵב:

7 וּמֹשֶׁה יָלַח אֶת־הָאֹהֶל וַנִּסָּה־לּוֹ | מִחוּץ לַמִּחָנֶה הִרְחִיק
מִזֶּה־מִּחָנֶּה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וַהֲיָה כָּל־מִבְקֹשׁ יְהוָה
יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמִּחָנֶּה:

Whenever Moshe went out to the tent,
all the people would rise, and each
person would stand at the entrance of
his tent; and they would gaze after
Moshe, until he had gone into the tent.

וְהָיָה כִּד נִפְקַד מֹשֶׁה לְמִשְׁכָּנָא קִימין כָּל עָמָא
וּמִתְעַתְדִין גְּבֵר בְּתֵרַע מִשְׁכָּנָה וּמִסְתַּכְּלִין אַחֲרֵי מֹשֶׁה
עַד דְּעָלִיל לְמִשְׁכָּנָא:

When Moshe had gone into the tent, the
Pillar of Cloud would descend and
stand at the entrance of the tent, and
[Adonoy] would speak to Moshe.

וְהָיָה כִּד עָלִיל מֹשֶׁה לְמִשְׁכָּנָא נְחִית עֲמוּדָא דְּעָנָא
וְקָאִים בְּתֵרַע מִשְׁכָּנָא וּמִתְמַלִּיל עִם מֹשֶׁה:

When all the people saw the Pillar of
Cloud, standing at the entrance of the
tent; all the people rose and prostrated
themselves, each man at the entrance of
his tent.

וְחִזּוּ כָּל עָמָא יְתַּ עֲמוּדָא דְּעָנָא קָאִם בְּתֵרַע מִשְׁכָּנָא
וְקִימין כָּל עָמָא וְסִגְדִין גְּבֵר בְּתֵרַע מִשְׁכָּנָה:

Adonoy spoke to Moshe face to face,
just as a man speaks to his friend. and
[Moshe then] would return to the camp,
but his youthful attendant, Yehoshua,
son of Nun, did not leave the tent.

וּמִתְמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה מִמְּלִיל עִם מִמְּלִיל כְּמָא דְּמִמְלִיל
גְּבֵר עִם חֲבֵרָה וְתָב לְמִשְׁרִיתָא וּמִשׁוּמְשִׁנָּה יְהוֹשֻׁעַ בֶּר
נוֹן עוֹלִימָא לֹא עָדִי מְגוּ מִשְׁכָּנָא:

8 וְהָיָה כִּצְאָת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָּל־הָעָם וְנִצְּבוּ

אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד־בָּאוּ הָאֹהֳלָה:

9 וְהָיָה כִּבְּאָ מֹשֶׁה הָאֹהֳלָה יָרַד עַמּוּד הָעָנָן וְעָמַד פֶּתַח

הָאֹהֶל וְדִבֶּר עִם־מֹשֶׁה:

10 וְרָאָה כָּל־הָעָם אֶת־עַמּוּד הָעָנָן עָמַד פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם

כָּל־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֱלוֹ:

11 וְדִבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ

אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן לֹא

לֹא יָמִישׁ ^{to} מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: (ס)

שלישי

Moshe said to Adonoy, "Behold, You say to me, 'Lead this people up [to the land of Canaan],' but You did not let me know whom You would send with me. You [also] said, 'I know you by name and you have also found favor in My eyes.'

ואמר משה קדם יי חזי דאת אמר לי אסיק ית עמא
הדין ואת לא הודעתני ית די תשלח עמי ואת אמרת
רביתך בשום ואף אשכחתיא רחמין קדמי:

Now, please, if I have found favor in Your eyes, please let me know Your way, so that I will know You, that I may find favor in Your eyes; and [also] consider that this nation is [indeed] Your people."

וכען אם כען אשכחית רחמין קדמך הודעני כען ית
אורח טובך ואדע רחמך בדיל דאשכח רחמין קדמך
וגלי קדמך ארי עמך עמא הדין:

He [God] said, "My Presence will go [with you] and I will accede to you[r request]."

ואמר שכנתי תהו ואניח לך:

12 ויאמר משה אליהוה ראה אתה אמר אלי העל

את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח

עמי ואתה אמרת ידעתיה בשם וגם מצאתי חן בעיני:

13 ועתה אם-נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את-דרךך

ואדעך למען אמצא-חן בעיניך וראה כי עמך הגוי

הזה:

14 ויאמר פני ילכו והנחתי לך:

And he [Moshe] said to Him, “If Your Presence does not go [with us] do not make us leave from this [place].

וַיֹּאמֶר קְדַמוּהִי אִם לֹא תֵּלֵךְ מִהֶלְכָּא בֵּינָנָא לָא
תִּסְקִינָנָא מִכָּא:

And how will it be known. that I have found favor in Your eyes—I and Your people—only if You go with us, so that we will be distinguished—I and Your people— from every [other] people on the face of the earth.”

וּבִמָּה יִתִּידַע הָכָא אַרִי אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין קְדָמָךְ אֲנָא
וְעַמָּךְ הֲלֹא בְּמַהֶךְ שְׁכַנְתָּךְ עִמָּנָא וַיִּתְּעַבְדוּ לָנָא פְּרִישָׁן
לִי וְלְעַמָּךְ מִשְׁנֵי מְכַל עָמָא דִּי עַל אֶפִי אֶרְעָא:

15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם-אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אֶל-תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה:

16 וּבִמָּה | יִדָּע אָפֹא ^{his nose} כִּי-מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי

וְעַמָּךְ הֲלֹא בְּלִכְתָּךְ עִמָּנוּ ^{to} וְנִפְלִינוּ ^{distinguish} אֲנִי וְעַמָּךְ

מִכָּל-הָעָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה: (פ)

רביעי

Adonoy said to Moshe, “I will also do this thing that you have spoken, for you have found favor in My eyes, and I know you by name.”

וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲףִי יֵת פִּתְגָמָא הָדִין דִּי מַלְלָתָא אֶעֱבֹד
אַרִי אֲשַׁכַּחִית רַחֲמִין קְדָמִי וּרְבִיתָךְ בְּשׁוּם:

He [Moshe] then said, “Please grant me a vision of Your Glory.”

וַיֹּאמֶר אֲחֻזִּינִי כַעַן יֵת יְקָרְךָ:

17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה גַּם אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

אֶעֱשֶׂה כִּי-מִצָּאתָ חֵן בְּעֵינַי וְאִדְעָךְ בְּשֵׁם:

18 וַיֹּאמֶר הֲרָאִנִי נָא אֶת-כְּבוֹדְךָ:

He [God] said, "I will cause all My goodness to pass before your presence, and will proclaim the Name, Adonoy, in your presence. I will be gracious to whom I will be gracious, and I will be compassionate to whom I will be compassionate.

וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבֹר כָּל טוֹבִי עַל אַפִּיךָ וְאֶקְרִי בְּשֵׁם דִּי
קִדְמָךְ וְאֶחֱזוֹן לְמִן דְּאֶחֱזוֹן וְאַרְחָם עַל מִן דְּאַרְחָם:

And He said, "You cannot see My Presence, for no man can see My Presence and live."

וַיֹּאמֶר לֹא תִכּוֹל לְמַחְזִי יְת אַפִּי שְׂכַנְתִּי אֲרִי לֹא יִחְזִינִי
אֲנִישָׂא וְיִתְקִים:

And Adonoy said, "Behold there is a place with Me, and you shall set yourself on the rock.

וַיֹּאמֶר יְיָ הֵא אֶתֶר מִתְקֵן קִדְמִי וְתִתְעַמֵּד עַל טְנָא:

When My Glory passes by, I will put you in a cleft of the rock, and I will cover you with My Hand until I pass by.

וְיִהְיֶה בְּמַעְבְּר יְקָרִי וְאֲשׁוּינָךְ בְּמַעֲרַת טְנָא וְאֶגִּין
בְּמִימְרִי עֲלֶיךָ עַד דְּאֶעֱבֹר:

Then I will remove My Hand, and you will see My Back, but My Face shall not be seen.

וְאֶעֱדִי יְת דְּבֵרַת יְקָרִי וְתִחְזִי יְת דְּבֵתְרִי וְדִקְדָּמִי לֹא
יִתְחַזֵּן:

19 וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבֹר כָּל-טוֹבִי עַל-פָּנֶיךָ וְקִרְאתִי בְּשֵׁם

יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחַנְתִּי אֶת-אֲשֶׁר אֲחֹן וְרַחֲמֹתִי אֶת-אֲשֶׁר

אַרְחָם:

20 וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לִרְאֹת אֶת-פָּנַי כִּי לֹא-יִרְאֵנִי הָאָדָם

to live

וְחַי :

21 וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מָקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל-הַצּוּר:

22 וְהָיָה בְּעֹבְר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשִׁכְתִּי properly crevice

כַּפִּי עֲלֶיךָ עַד-עֲבֹרִי:

23 וְהִסְרֹתִי אֶת-כַּפִּי וְרָאִיתָ אֶת-אַחֲרִי וּפָנִי לֹא יֵרָאוּ: (ס)

חמישי

שמות 34

Adonoy said to Moshe, "Carve out two stone tablets for yourself just like the first ones. And I will write upon these tablets the words which were on the first Tablets that you broke.

וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה פָּסֵל לָךְ תַּרְיִן לוחי אבִּנְיָא כְּקִדְמָאִי
וְאֶכְתּוֹב עַל לוחיָא יְת פְּתֻגְמֵיָא דִּי הָווּ עַל לוחיָא
קִדְמָאִי דִּי תִבְרַתָּא:

Be ready for the morning, and in the morning go up to Mount Sinai and stand there before Me on the top of the mountain.

וְהָיוּ זְמִין לְצַפְרָא וְתַסְק בְּצַפְרָא לְטוֹרָא דְּסִינֵי וְתִתְעַמַּד
קִדְמֵי תַמָּן עַל רִישׁ טוֹרָא:

No man shall go up with you, nor shall any man be seen on the entire mountain; even the sheep and cattle shall not graze before that mountain."

וְאִנְשׁ לֹא יִסַּק עִמָּךְ וְאִנְשׁ לֹא יִתְחַזֵּי בְּכָל טוֹרָא
אִף עֲנָא וְתוֹרֵי לֹא יִרְעוּן לְקַבֵּל טוֹרָא הַהוּא:

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּסֵל־לָךְ שְׁנֵי ^{board} לַחֹת אֲבָנִים

כְּרֹאשֵׁינִים וְכִתְבֹתִי עַל־הַלְחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
עַל־הַלְחֹת הַרְאשֵׁינִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ:

2 וְהָיָה נָכוֹן לִבְקֹר וְעָלִיתָ בִּבְקֹר אֶל־הָרַי סִינֵי וְנִצַּבְתָּ לִּי
שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר:

3 וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יִרְא בְּכָל־הָהָר
גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אֶל־יִרְעוּ אֶל־מֹול הָהָר הַהוּא:

He [Moshe] carved out two stone tablets just like the first ones. Moshe rose early in the morning, and went up to Mount Sinai, as Adonoy had commanded him; and he took the two stone tablets in his hand.

וּפָסַל תְּרִין לוחֵי אֲבִנִיָּא כְּקִדְמָאִי וְאִקְדָּם מִשֶּׁה בְּצַפְרָא
וּסְלִיק לְטוֹרָא דְּסִינֵי כְּמָא דְּפָקֵד יִי יְתָה וְנִסֵּב בִּידָה
תְּרִין לוחֵי אֲבִנִיָּא:

Adonoy descended in a cloud and it stood with him there; and he [Moshe] called out [invoked] the Name, Adonoy.

וְאַתְגְּלִי יִי בְּעִנְנָא וְאַתְעַתֵּד עִמָּה תָּמָן וְקָרָא בְּשֵׁם
דְּיִי:

Adonoy passed before him, and proclaimed: "Adonoy, Adonoy, Almighty, merciful and gracious, slow to anger, and abounding in kindness and truth.

וְאַעֲבֵר יִי שְׁכִנְתָּהּ עַל אַפְוָהִי וְקָרָא יִי יִי אֱלֹהָא רַחֲמָנָא
וְחִנּוּנָא מְרַחֵק רְגִז וּמְסֻגִּי לְמַעַבְד טַבְּנוֹן וְקִשּׁוּט:

4 וּפָסַל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרֵאשֹׁנִים וַיִּשְׁכֶּם מִשֶּׁה בִּבְקָר

וַיַּעַל אֶל־הָר סִינֵי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ

שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים:

5 וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְּצֵב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם
יְהוָה:

6 וַיַּעֲבֵר יְהוָה | עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה | יְהוָה אֵל

רַחֻם וְחִנּוּן אָרָךְ אַפִּים וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת |
compassionate

He preserves kindness for thousands
[of generations], bearing [forgiving]
iniquity, transgression and sin. He
clears [acquits the penitent] and he does
not clear [acquit the impenitent],
visiting the iniquity of the fathers upon
the children, and children's children,
[even] upon the third and fourth
[generation]."

נָטַר טִיבוֹ לְאַלְפֵי דָרִין שָׁבַק לַעֲוֹן וּלְמִרּוֹד וּלְחֹזֶבֶן
סָלַח לְדַתִּיבִין לְאוֹרֵיתָהּ וּלְדָלָא תִּיבִין לֹא מְזִכִּי מִסַּעַר
חֹזְבֵי אֲבָהֶן עַל בְּנֵין וְעַל בְּנֵי בְנֵין מִרְדִּין עַל דַּר תְּלִיתִי
וְעַל דַּר רְבִיעִי:

Moshe hastened, bowed to the ground,
and prostrated himself,

וְאוֹחִי מֹשֶׁה וּכְרַע עַל אַרְעָא וּסְגִיד:

and said, "If I have found favor in Your
eyes my Master, let my Master go
among us; although it is a stiff-necked
people, pardon our iniquity and our
sins, and take us as Your own
possession."

וְאָמַר אִם כָּעַן אֶשְׁכַּחִית רַחֲמִין קְדָמָךְ יְיָ תִּהְיֶה כָּעַן
שְׁכֻנָּתָא דִּי בִּינָנָא אָרִי עִם קָשִׁי קָדֹל הוּא וְתִשְׁבּוֹק
לְחֹבְנָא וּלְחֻטְאָנָא וְתִחְסַנָּא:

to be clean

7 נִצָּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשָּׂא עֲוֹן וּפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקָּה

לֹא יִנָּקֶה פֶּקֶד | עֲוֹן אֲבוֹת עַל-בָּנִים וְעַל-בְּנֵי בָנִים

a
descendant
of the...

עַל-שְׁלֹשִׁים וְעַל-רַבְעִים :

to shrivel
up

8 וַיִּמָּהַר מֹשֶׁה וַיִּקְדַּ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ:

9 וַיֹּאמֶר אִם-נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְיָ-נָא אֲדֹנָי

the nape or
back of
the...

to forgive

בְּקִרְבָּנוּ כִּי עִם-קֹשֶׁה- עֲרָף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ

וּלְחֻטְאֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ:

שישי

And He said, "I hereby make a covenant; before all your people I will perform wonders such as have not been created in all the earth or for any nation; and all the people in whose midst you are, will see how awesome is the deed of Adonoy which I will perform for you.

ואמר הוא אָנא גִזֹר קִים קִדָם כָּל עַמֶּךָ אֶעֱבֹד פְּרִישָׁן
 די לא אַתְּבִרְיֹאוּ בְּכָל אֶרֶעָא וּבְכָל עַמְמִיָּא וַיַּחְזִי כָּל
 עַמָּא דִּי אֶת בִּינִיהוֹן יֵת עֹבְדָא דִּי אַרִי דָּחַל הוּא דִּי
 אָנא עֲבֹד עַמֶּךָ:

Preserve for your own sake that which I command you today. I am driving out [from] before you the Emorites, the Canaanites, the Chitites, the Perizzites, the Chivities, and the Yevusites.

טָר לָךְ יֵת דִּי אָנא מְפַקְדָּךְ יוֹמָא דִּין הָא אָנא מְתַרְךְ
 מִן קִדְמָךְ יֵת אַמּוֹרָאִי וּכְנַעֲנָאִי וְחִתָּאִי וּפְרִזָּאִי וְחִוָּאִי
 וַיְבוּסָאִי:

For your own sake, be careful not to make a covenant with the people who live in the land to which you are coming, lest it be a trap in your midst.

אַסְתַּמַּר לָךְ דִּילְמָא תִּגְזֹר קִים לִיתַב אֶרֶעָא דִּי אֶת
 עֲלִל עֲלֵה דִילְמָא יְהִי לְתַקְלָא בִּינְךָ:

10 וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי כֹרֶת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֲעִשֶׂה

נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה

כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתָּה בְּקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נִוְרָא

הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ:

to drive out
from a...

11 שְׁמַר־לָךְ אֶת אֲשֶׁר אֲנִי מְצֻוֶּה הַיּוֹם הַזֶּה גֵּרֶשׁ

a Perizzite

Hittite

וְהַפְּרִזִּי

וְהַחִתִּי

מִפְּנֵיךְ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי

Jebusite

Hivite

וְהַיְבוּסִי :

וְהַחִוִּי

12 הַשְׁמַר לָךְ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לִישָׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה

landmine

בָּא עֲלֶיךָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ:

Rather you must shatter their altars,
break down their monuments, and cut
down their asherah-trees.

אַרִי יֵת אֲגוּרִיהוֹן תִּתְרַעֵן וְיֵת קִמְתֵּהוֹן תִּתְבָּרוּ וְיֵת
אֲשֵׁרִיהוֹן תִּקְצְצוּ:

For you must not prostrate yourselves
to another god, because Adonoy—
Jealous is His Name—He is a Jealous
Almighty [God].

אַרִי לֹא תִסְגֹּד לְטַעוֹת עַמִּמֶּיָּא אַרִי יֵי קִנָּא שְׁמֵהּ אֵל
קִנָּא הוּא:

[Take care] not to make a covenant with
the people who live in the land, and go
astray after their gods [religions], and
sacrifice to their gods, [for he] will then
call you and you will eat of his sacrifice.

דִּילְמָא תִגְזֹר קַיִם לִיתֵב אֶרְעָא וְיִטְעוּן בְּתֵר טַעוֹתֵהוֹן
וְיִדְבְּחוּן לְטַעוֹתֵהוֹן וְיִקְרוּן לָךְ וְתִכּוּל מִדְּבַחֵיהוֹן:

You will [then] accept his daughters [as
wives] for your sons. His daughters will
stray after their gods, and they will lead
your sons to stray after their gods.

וְתִסַּב מִבְּנֹתֵהוֹן לְבָנֶיךָ וְיִטְעוּן בְּנֹתֵהוֹן בְּתֵר טַעוֹתֵהוֹן
וְיִטְעוּן יֵת בְּנֶיךָ בְּתֵר טַעוֹתֵהוֹן:

You must not make molten gods for
yourselves.

דְּחָלוּ דְּמִתְכָּא לֹא תַעֲבֹד לָךְ:

13 כִּי אֶת־מִזְבְּחֵהֶם תִּתְצֹן ^{to tear down} וְאֶת־מַצְבְּתָם תִּשְׁבֹּר
וְאֶת־אֲשֵׁרֵי תִכְרֹתוֹן:

14 כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי יְהוָה קִנָּא ^{jealous} שְׁמוֹ
אֵל קִנָּא הוּא:

15 פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ | אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶם
וְזָבְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְקָרָא לָךְ וְאָכַלְתָּ מִזְבָּחוֹ:

16 וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְּנֹתָיו אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ
אֶת־בָּנֶיךָ אֲחֵרֵי אֱלֹהֵיהֶן:

17 אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ:

Preserve the Festival of Matzos. Eat matzos for seven days as I commanded you, at the appointed time in the month of ripening [grain]; for in the month of ripening [grain] you went out of Egypt.

יֵת חֲגַא דְּפִטִּירְיָא תִּטֵּר שְׁבַע יוֹמִין תִּיכּוּל פִּטִּירָא
כָּמָא דִּי פִקְדִיתָּ לְזִמְנָא יִרְחָא דְּאַבִּיבָא אַרְי בִּירְחָא
דְּאַבִּיבָא נִפְקִתָּא מִמִּצְרַיִם:

All that opens the womb [the first-born] is Mine, and of all your livestock that is male, that open [the womb] both cattle and sheep.

כָּל פֶּתַח וּלְדָא דִּילִי וְכָל בְּעִירָה דְּכָרִין תִּקְדִּישׁ בְּכוֹר
תּוֹר וְאַיִמָּר:

The donkey that opens the womb shall be redeemed with a sheep, and if it is not redeemed, you must break its neck. [You must] redeem all first-born of your sons, and you must not appear before Me empty-handed.

וּבּוֹכְרָא דְּחִמְרָא תִּפְרוֹק בְּאַיִמָּרָא וְאִם לֹא תִפְרוֹק
וְתִנְקֶפּהּ כָּל בּוֹכְרָא דְּבִנְיָה תִּפְרוֹק וְלֹא יִתְחַזּוּן קֳדָמִי
רִיקָנִין:

Six days you shall work but on the Seventh day you must cease; you must cease plowing and harvesting.

שֵׁשֶׁת יוֹמִין תִּפְלֹחַ וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָא תִּנּוּחַ בְּזֵרוּעָא
וּבְחֻצָּא תִּנּוּחַ:

18 אֶת־חֵג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַע יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר

צִוִּיתָךְ לַמּוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב ^{spring} כִּי בַחֹדֶשׁ הָאָבִיב יֵצְאתָ
מִמִּצְרַיִם:

19 כָּל־ פֶּטֶר ^{a fissure} רָחֵם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר שׁוֹר
וְשֶׂה:

20 וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפֹתוֹ ^{to break the neck} כָּל
בְּכוֹר בְּנֵיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי ^{empty-handed} רִיקָם :

21 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת ^{plowing} בְּחֶרֶשׁ

וּבְקָצִיר תִּשְׁבֹּת:

Make the Festival of Shavuot, [with bringing] the first crops of the wheat harvest; [also] the Festival of the Harvest at the turn of the year.

וְחָג דְּשִׁבּוּעִיא תַעֲבֹד לְךָ בַּכּוֹרֵי חֲצַד חֹטִין וְחָג
דְּכִנְשָׁא בְּמַפְקָא דְּשִׁתָּא:

Three times a year all your males shall appear before the Presence of the Master, Adonoy, God of Yisrael.

תֵּלַת זְמַנִּין בְּשִׁתָּא יִתְחַזֵּין כָּל דְּכוּרָךְ קֳדָם רַבּוֹן עַלְמָא
יְיָ אֱלֹהֵא דְיִשְׂרָאֵל:

For I will drive out the nations before you, and I will expand your boundaries; and no man will covet your land when you go up to appear before Adonoy, your God, three times a year.

אַרִי אֲתִרְךָ עֲמִמִין מִן קֳדָמְךָ וְאַפְתִּי יֵת תְּחֻמְךָ וְלֹא
יִחְמַד אֲנִשׁ יֵת אֶרְעֶךָ בְּמִסְקֶךָ לְאַתְחַזְּאָה קֳדָם יְיָ
אֱלֹהֶיךָ תֵּלַת זְמַנִּין בְּשִׁתָּא:

Do not slaughter [the Pesach-offering to offer] the blood of My sacrifice while there is chometz; and do not allow to remain overnight until morning any of the offering of the Pesach Festival.

לֹא תִכּוֹס עַל חֲמִיעַ דָּם פִּסְחִי וְלֹא יִבִּיתוּן לְצַפְרָא בֵּר
מִמְדַּבְּחָא תִּרְבִּי נְכִסְתָּ חָגָא דְּפִסְחָא:

22 וְחָג שָׁבֻעֹת תַעֲשֶׂה לְךָ בַּכּוֹרֵי קִצִּיר ^{wheat} חֲטִים וְחָג ^{week}
^{period} תְּקִיפַת ^{gathered} הַשָּׁנָה:

23 שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל- ^{a male} זְכוּרְךָ אֶת-פָּנֵי
הָאֵלֹהִים יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

24 כִּי-אֹרִישׁ גּוֹיִם מִפְּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת-גְּבוּלְךָ וְלֹא-
יִחְמַד ^{to delight in} אִישׁ אֶת-אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לְרֹאוֹת אֶת-פָּנֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:

25 לֹא-תִשְׁחַט עַל- ^{ferment} חֲמֵץ דָּם-זִבְחִי וְלֹא-יִלִּין לִבְרֶךְ
זִבַּח חָג הַפֶּסַח:

The first fruits of your land, you shall bring to the House of Adonoy, your God. You must not cook a kid in its mother's milk.

רִישׁ בְּכוּרֵי אֶרֶץ תִּיתִי לְבֵית מִקְדָּשָׁא דִּי אֱלֹהֶיךָ לֹא
תִּכְלוּן בֶּשֶׂר בְּחֶלֶב:

26 רִאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-
תִבְשֹׁל ^{properly} גֹּדִי בְּחֶלֶב אִמּוֹ: (פ)

שביעי

Adonoy said to Moshe, "Write these words down for yourself, for with these words I have made a covenant with you and with [the B'nei] Yisrael."

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כָּתֹב לְךָ יְת פִּתְגָמִיָּא הָאֵלִין אֲרִי עַל
מִימַר פִּתְגָמִיָּא הָאֵלִין גְּזֵרִית עֲמָךְ קִיָּם וְעַם יִשְׂרָאֵל:

He [Moshe] remained there with Adonoy for forty days and forty nights. He did not eat bread nor drink water, and He wrote on the tablets the words of the covenant, the Ten Words [commandments.]

וַהֲוָה תָּמֹן קָדָם יְיָ אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלֹון לְחֻמָּא
לֹא אָכַל וּמָיָא לֹא שָׁתָה וּכְתַב עַל לוחֵיָא יְת פִּתְגָמִי
קִימָא עֲשָׂרָא פִּתְגָמִין:

27 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה כָּתֹב-לְךָ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי
עַל-פִּי | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית
וְאֶת-יִשְׂרָאֵל:

28 וַיְהִי-שָׁם עִם-יְהוָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לַחֹם
לֹא אָכַל וּמָיָם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל- ^{board} הַלְּחֹת אֶת
דְּבָרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים:

And when Moshe came down from Mount Sinai, and the two Tablets of the Testimony were in Moshe's hand when he came down from the Mountain. Moshe did not know that the skin of his face had become radiant when He [God] spoke to him.

וְהָיָה כִּד נָחַת מֹשֶׁה מִטּוֹרָא דְּסִינַי וַתְּרִין לוֹחֵי סִהְדוּתָא בִּידָא דְּמֹשֶׁה בְּמַחְתָּה מִן טוֹרָא וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע אַרְי סְגִי זִי וַיִּקְרָא דְּאַפּוּהִי בְּמַלְלוּתָה עִמָּה:

When Aharon and all the B'nei Yisrael saw Moshe, and beheld that the skin of his face had become radiant, they were afraid to come close to him.

וַחֲזָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְת מֹשֶׁה וְהָא סְגִי זִי וַיִּקְרָא דְּאַפּוּהִי וַדְּחִילוּ מִלְּאַתְקָרְבָּא לְוֹתָה:

Moshe called to them and they returned to him—Aharon and all the leaders of the congregation—and Moshe spoke to them.

וַיִּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה וַתְּבוּ לְוֹתָה אֶהְרֹן וְכָל רִבְרִבָּא בְּכֻנְשֻׁתָּא וּמִלֵּל מֹשֶׁה עִמָּהוֹן:

After that, all the B'nei Yisrael came close [to him] and he commanded them [regarding] all that Adonoy had spoken with him on Mount Sinai.

וּבִתֵּר כֹּן אֶתְקָרִיבוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּפְקֻדְנוֹן יְת כָּל דִּי מִלֵּל יִי עִמָּה בְּטוֹרָא דְּסִינַי:

29 וַיְהִי בְּרִדְתָּ מֹשֶׁה מִהָר סִינַי וְשָׁנִי לְחַת הָעֵדוּת

בִּיד־מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע כִּי קָרַן עוֹר

פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ:

30 וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר

פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁת אֵלָיו:

31 וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אֶהְרֹן וְכָל־הַנְּשָׂאִים

בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם:

32 וְאַחֲרֵי־כֵן נִגְשׂוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוֶם אֹתָם כָּל־אַשֵּׁר

דִּבֶּר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינַי:

When Moshe finished speaking with them, he placed a cover over his face.

וְשִׁיצי מֹשֶׁה מְלַמְלֵא עֲמֵהוּן וַיֵּהב עַל אַפּוֹהִי בֵּית

אַפִּי:

[But] when Moshe came before Adonoy, to speak to Him; he removed the cover until he was ready to leave. and he would then go out and speak to the B'nei Yisrael, [telling them] what he had been commanded.

וְכַד עָלַל מֹשֶׁה לְקֶדֶם יְיָ לְמַלְלָא עֲמָה אַעְדִּי יְת בֵּית

אַפּוֹהִי עַד מַפְקָה וְנִפְק וּמַמְלִיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְת דִּי

מִתְפַּקֵּד:

The B'nei Yisrael saw Moshe's face, that the skin of Moshe's face had become radiant, and Moshe replaced the cover over his face until he would come in to speak to Him [Adonoy].

וַחֲזֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְת אַפִּי מֹשֶׁה אֲרִי סְגִי זִיו יִקְרָא דְאַפִּי

מֹשֶׁה וְאַתְב מֹשֶׁה יְת בֵּית אַפִּי עַל אַפּוֹהִי עַד דְּעָלַל

לְמַלְלָא עֲמָה: ססס:

33 וַיְכַל מֹשֶׁה מִדְּבַר אֲתָם וַיֵּתֵן עַל־פָּנָיו מַסְוֶה ^{mask}:

34 וּבָבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר אֶת־הַמָּסוֹה

עַד־צֵאתוֹ וַיָּצֵא וְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יִצְוֶה:

35 וַרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פָּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרוֹן עוֹר פָּנֵי מֹשֶׁה

וַהֲשִׁיב מֹשֶׁה אֶת־הַמָּסוֹה עַל־פָּנָיו עַד־בָּאוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ:

(ס)

I Kings 18:1-39

הפטרה — מלכים א

הפטרה

It was many days [later], and there was a word of Adonoy to Eliyahu in the third year, [of the drought] saying, "Go appear to Achov, and I will send rain upon the face of the earth."

And Eliyohu went to appear to Achov, and the famine was severe in Shomron.

Achov called to Ovadyahu who was in charge of the household. Ovadyahu had great fear of Adonoy.

And when Ezevel killed the prophets of Adonoy, Ovadyahu took one hundred prophets and hid them, fifty men in a cave, and sustained them with bread and water.

And Achov said to Ovadyahu, "Go through the land to all the springs of water, and to all the brooks; perhaps we will find [some] grass and keep [some] horse[s] and mule[s] alive, and we will not be bereft of [our] animals."

1 וַיְהִי יָמִים רַבִּים וַדְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־אֱלִיָּהוּ בִּשְׁנָה

הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֲרָאָה אֶל־אֲחָאָב וְאֶתְּנָה מָטָר

עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:

2 וַיֵּלֶךְ אֱלִיָּהוּ לְהִרְאוֹת אֶל־אֲחָאָב וְהָרֶעִב חֲזָק בְּשֹׁמְרוֹן:

3 וַיִּקְרָא אֲחָאָב אֶל־עֹבַדָּיהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת וְעֹבַדָּיהוּ

הָיָה יָרָא אֶת־יְהוָה מְאֹד:

4 וַיְהִי בְּהַכְרִית אֵיזָבֵל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח עֹבַדָּיהוּ

to secrete

מֵאֶה נְבִיאִים וַיַּחְבֵּי־אֵם חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְעָרָה וְכָל־כֻּלָּם

לֶחֶם וּמַיִם:

spring

5 וַיֹּאמֶר אֲחָאָב אֶל־עֹבַדָּיהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל־כָּל־מְעִינֵי

grass

הַמַּיִם וְאֵל כָּל־הַנָּחָלִים אוֹלֵי נִמְצָא חֲצִיר וְנִחְיָה

a mule

סוֹס וְפָרָד וְלֹא נִכְרִית מִהַבְּהֵמָה:

They divided the land between them to pass through it. Achov went on one way, alone, and Ovadyahu went on one way, alone.

As Ovadyahu was on the way, behold, Eliyahu was coming toward him. he [Ovadyahu] recognized him and fell on his face, and he said, "Is that you, my master Eliyahu?"

And he said to him, "It is I. Go tell your master, 'Here is Eliyahu.'"

And [Ovadyahu] said, "What have I sinned that you put your servant into the hands of Achov to kill me.

As Adonoy, your God lives, there is not a nation or a kingdom to which my master has not sent to search for you, and they have said, 'He is not here.' and he made the kingdoms and the nations swear that they did not find you.

And now you say [to me] 'Go say to your master 'Here is Eliyohu.'

And it will be that when I leave you, a wind from Adonoy will carry you away to where I do not know. Then I will come to tell Achov and he will not find you and he will kill me; and your servant feared Adonoy since my youth.

6 וַיַּחֲלֶקְוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ לְעֵבֶר־בָּהּ אַחֲאָב הָלַךְ בְּדֶרֶךְ

אַחַד לְבָדּוֹ וְעַבְדֵּיהוּ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ־אַחַד לְבָדּוֹ:

7 וַיְהִי עַבְדֵּיהוּ בְּדֶרֶךְ וַהֲגָה אֵלָיו לְקִרְאָתוֹ וַיִּכְרַהּ וַיִּפֹּל

עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר הָאֵתָה זֶה אֲדֹנָי אֵלָיו:

8 וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לָךְ אֹמֵר לְאֲדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלָיו:

9 וַיֹּאמֶר מָה חֲטָאתִי כִי־אַתָּה נָתַן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד־אַחֲאָב

לְהַמִּיתָנִי:

10 תִּי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יִשְׁגֹּי וּמִמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח

אֲדֹנָי שָׁם לְבַקֵּשׁוֹ וְאָמְרוּ אֵין וְהַשְׁבִּיעַ אֶת־הַמְּמַלְכָּה

וְאֶת־הַגֹּי כִּי לֹא יִמְצְאָכָה:

11 וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לָךְ אֹמֵר לְאֲדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלָיו:

12 וְהִיא אֲנִי | אֵלֶיךָ מֵאֵתָה וְרוּחַ יְהוָה | יִשְׁאָף עַל אֲשֶׁר

לֹא־אָדַע וּבָאתִי לְהַגִּיד לְאַחֲאָב וְלֹא יִמְצְאֶךָ וְהִרְגֵנִי

was
awakened

וְעַבְדְּךָ יֵרָא אֶת־יְהוָה מִנְעָרִי :

It has been surely told to my master
what I did when Ezevel killed the
prophets of Adonoy. I hid one hundred
of the prophets of Adonoy, fifty men in
a cave, and I sustained them with bread
and water.

And now you say to me, 'Go tell your
master, "Here is Eliyohu.'" He will
[certainly] kill me."

And Eliyohu said, "As Adonoy of Hosts
lives, before whom I have stood
[served]; today, I will appear to him."

And Ovadyahu went to meet Achov
and told him [about Eliyahu's
whereabouts]. Achov went to meet
Eliyahu.

And when Achov saw Eliyahu, Achov
said to him; "Is this you, trouble maker
of Yisroel?"

And he said, "I did not trouble Yisroel;
but you and the house of your father;
when you abandoned the mitzvos of
Adonoy, and followed after the Baalim.

Now, send [and] gather to me all of
Yisroel to Mount Carmel, and [also] the
prophets of Baal, four hundred and fifty
[of them], And the prophets of the
Asheirah, the four hundred, who dine
at the table of Ezevel.

13 הָלֹא־הִגֵּד לְאֲדֹנָי אֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אֵיזָבֵל אֶת

נְבִיאֵי יְהוָה וְאֶחָבָא מִנְבִיאֵי יְהוָה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים

חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמַּעֲרָה וְאָכְלִים לֶחֶם וּמַיִם:

14 וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לִי אֲמַר לְאֲדֹנָי הִנֵּה אֵלֵיָּהוּ וְהִרְגֵנִי:

(ס)

15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו חֵי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עִמָּדָתִי לִפְנֵי כִי

הַיּוֹם אֶרְאֶה אֵלָיו:

16 וַיֵּלֶךְ עֲבָדָיו לְקִרְאֵת אֶחָב וַיִּגְדְּלוּ וַיֵּלֶךְ אֶחָב

לְקִרְאֵת אֵלֵיהֶו:

17 וַיְהִי כִּרְאוֹת אֶחָב אֶת־אֵלֵיהֶו וַיֹּאמֶר אֶחָב אֵלָיו

הַאֲתָה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל: ^{properly}

18 וַיֹּאמֶר לֹא עֹכֵרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ

בַּעֲזֹבְכֶם אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וּתְלַךְ אַחֲרֵי הַבָּעַלִּים:

19 וְעַתָּה שְׁלַח קִבֹּץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הָר הַכַּרְמֶל

וְאֶת־נְבִיאֵי הַבָּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וְנְבִיאֵי

הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֲכָלִי שְׁלֹחַן אֵיזָבֵל:

And Achov sent [messengers] among all the Bnei Yisroel, and gathered the prophets to Mount Carmel.

Eliyahu approached all the people, and said "How long will you be jumping between two concepts? If Adonoy is God, follow Him, and if it is the Baal, follow him." And the people did not answer him a word.

And Eliyahu said to the people, "I alone have remained as a prophet of Adonoy; and the prophets of the Baal total four four hundred and fifty men.

Have them give us two oxen and let them choose the one ox, and cut it up and place it on the wood without fire. And I will prepare the one ox, and place it on the wood, without fire.

Then call out in the name of your god, and I will call in the Name of Adonoy, and the God Who responds with fire, He is God." And all the people answered and said, "The thing is good."

And Eliyahu said to the prophets of Baal, "Choose for yourselves the one ox, and prepare it first, for you are the majority. Call out in the name of your god, but do not put fire [on the wood]"

20 וַיִּשְׁלַח אַחֲבָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים
אֶל־הָהָר הַכַּרְמֶל:

21 וַיֵּגֶשׁ אֵלָיוּ אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים
עַל־שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים ^{divided} אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לָכוּ אַחֲרָיו
וְאִם־הַבַּעַל לָכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־עָנּוּ הָעָם אֹתוֹ דְּבַר:

22 וַיֹּאמֶר אֵלָיוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נֹתְרָתִי נָבִיא לַיהוָה לְבָדִי
וְנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים אִישׁ:

23 וַיִּתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיְבַחֲרוּ לָהֶם הַפֶּר הָאֶחָד
וַיִּנְתְּלוּהוּ ^{to} ^{dismember} וַיְשִׁימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יִשְׁמִימוּ וְאֲנִי
אֶעֱשֶׂה | אֶת־הַפֶּר הָאֶחָד וְנִתְּתִי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא
אֶשִׂים:

24 וַקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶנּוּ בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם
וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדְּבַר:

25 וַיֹּאמֶר אֵלָיוּ לְנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפֶּר הָאֶחָד
וַעֲשׂוּ רֹאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וַקְרָאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם
וְאֵשׁ לֹא תִשְׁמִימוּ:

And they took the ox that he gave them.
They prepared it and called out in the
name of Baal from morning till noon,
saying, "O Baal, answer us," but there
was no voice and no answer; and they
jumped on the altar that he had made.

It was at noontime and Eliyahu
ridiculed them and said, "Call with a
loud voice, for he is a god, perhaps he is
conversing, or pursuing, or is traveling.
Perhaps he is sleeping and he will
awaken."

So they called out with a loud voice,
and they gashed themselves as was
their custom with swords and spears
until blood was pouring on them.

So it was when noon had passed, they
continued to prophesy until the time of
bringing the afternoon sacrifice; but
there was no voice and no answer, and
no one was listening.

And Eliyohu said to all the people,
"Come near to me," and all the people
came near to him; and he repaired the
Altar of Adonoy that had been broken
down.

26 וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ

בְּשֵׁם־הַבַּעַל מִהַבֶּקֶר וְעַד־הַצֹּהָרִים לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ

וְאִין קוֹל וְאִין עֲנָה וַיִּפְסְחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה:

27 וַיְהִי בַצֹּהָרִים וַיִּהְתֵּל בָּהֶם אֱלֹהֵיו וַיֹּאמֶר קִרְאוּ

בְּקוֹל־גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׁיחַ וְכִי־

שֵׁיג לוֹ וְכִי־דָרַךְ לוֹ אוֹלֵי יָשֵׁן הוּא

וַיִּקְץ :

28 וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגַּדְּדוּ כַּמְשַׁפְּטִים בַּחֲרָבוֹת

וַיִּבְרְמֻחִים עַד־שִׁפְפוֹדָם עֲלֵיהֶם:

29 וַיְהִי כַעֲבַר הַצֹּהָרִים וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה

וְאִין־קוֹל וְאִין־עֲנָה וְאִין קָשָׁב :

30 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיו לְכָל־הָעָם גִּשּׁוּ אֵלַי וַיִּגֹּשּׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו

וַיִּרְפָּא אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה הַהוּא :

And Eliyohu took twelve stones,
corresponding to the number of tribes
of the sons of Yaakov; to whom the
word of Adonoy had come, saying,
“Yisroel will be your name.”

He built the stones into an Altar in the
Name of Adonoy. He made a ditch the
size of which would contain two se'ah
of seed, around the Altar.

He arranged the wood and he cut up
the ox and placed it on the wood.

And he said, “Fill four pitchers with
water, and pour them on the burnt
offering and the wood.” And he said,
“Repeat it” and they repeated it. And he
said, “Do it a third time,” and they did
it a third time.

The water went around the Altar, and
even the ditch, he filled with water.

And as it was time to offer the
afternoon sacrifice, Eliyahu, the
prophet, prayed and said, “Adonoy,
God of Avrohom, Yitzchok and Yisroel,
let it be known today that You are God
in Yisroel, and that I am Your servant;
and at Your word have I done all these
things.

31 וַיִּקַּח אֵלֵיהֶו שְׁתֵּים עָשָׂר אֲבָנִים כַּמִּסְפָּר שְׁבָטַי

בְּנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל

יְהִי שְׁמִי:

32 וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תְּעֵלָה ^{canal}

כְּבֵית סָאתִים ^{seah} זָרַע סָבִיב לְמִזְבֵּחַ:

33 וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיִּנְתַּח אֶת־הַפָּר וַיִּשֶׂם עַל־הָעֵצִים:

34 וַיֹּאמֶר מָלְאוּ אַרְבַּעָה כַּדִּים ^{jug} מֵיִם ^{properly} וַיִּצְקוּ

עַל־הַתְּעֵלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוֹ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שְׁלִישׁוֹ

וַיִּשְׁלִישׁוּ:

35 וַיֵּלְכוּ הַמֵּיִם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתְּעֵלָה מָלְאוּ־מֵיִם:

36 וַיְהִי | בַּעֲלֹת הַמִּנְחָה וַיֵּאָשׁ אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר יְהוָה

אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם יִצְחָק וִישְׂרָאֵל הַיּוֹם יוֹדַע כִּי־אַתָּה

אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ וּבְדַבְרֶיךָ [וּבְדִבְרֶיךָ] עָשִׂיתִי

אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

Answer me Adonoy, answer me, and
this people will know that You, Adonoy,
are God; and You have turned their
hearts away.”

And the fire of Adonoy came down and
consumed the burnt offering and the
wood, the stones and the earth, and the
water in the ditch, it licked up.

And all the people saw and they fell on
their faces; and they said, “Adonoy, He
is God; Adonoy, He is God.”

37 עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיֵּדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה

backward

הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הִסַּבְתָּ אֶת־לִבָּם אַחֲרָנִית :

38 וַתִּפֹּל אִשִּׁי־הוָה וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים

וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הָעֶפְרָה וְאֶת־הָאֲשֵׁר־בַּתְּעֹלָה

to lick

לִחְכָּה :

39 וַיֵּרָא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא

הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: